

Judikatūras krājums

Apvienotās lietas T-268/08 un T-281/08

**Land Burgenland (Austrija) un Austrijas Republika
pret
Eiropas Komisiju**

Valsts atbalsts — Austrijas iestāžu Grazer Wechelseitige (GRAWE) grupai piešķirtais atbalsts Bank Burgenland privatizācijai — Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un noteikts pienākums to atgūt — Kritērijs par privāto ieguldītāju tirgus ekonomikā — Piemērošana situācijā, kad valsts rīkojas kā pārdevējs — Tirgus cenas noteikšana

Sprieduma kopsavilkums

- Valsts atbalsts — Jēdziens — Valsts iestādes ar izdevīgākiem nosacījumiem veikta īpašuma pārdošana privātpersonai — Ietveršana — Novērtējums atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam*
(EKL 87. panta 1. punkts)
- Valsts atbalsts — Jēdziens — Novērtējums atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam — Uzņēmuma nodošana — Cenas noteikšana — Izvēle piešķirt atbilstoši atklāta, pārskatāma un beznosacījumu konkursa rezultātiem, nevis atbilstoši ekspertīzes rezultātiem*
(EKL 87. panta 1. punkts)
- Valsts atbalsts — Jēdziens — Novērtējums atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam — Uzņēmuma nodošana — Atļaujas procedūras, kurā a priori nav izvirzīta pircēja, kas ir privāts ieguldītājs, izslēgšana, nezināmais rezultāts un ilgums*
(EKL 87. panta 1. punkts)
- Valsts atbalsts — Jēdziens — Novērtējums atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam — Uzņēmuma nodošana — Nepieciešamība, lai nepārklātos normas, kas piemērojamas valsts iestādei, kura izmanto savas valsts varas pilnvaras, izdarot izvēles saimnieciskas darbības ietvaros*
(EKL 87. panta 1. punkts)
- Valsts atbalsts — Jēdziens — Novērtējums atbilstoši privātā ieguldītāja kritērijam — Riska, ka nododamajam uzņēmumam ir piemērota likumā paredzēta garantija, ņemšana vērā, nosakot tā nodošanas cenu — Izslēgšana*
(EKL 87. panta 1. punkts)

1. Preču vai pakalpojumu piegāde ar izdevīgākiem nosacījumiem var tikt uzskatīta par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē. Šo principu piemērojot gadījumā, kad valsts iestāde pārdod kaut ko privātpersonai, tā sekas ir tādas, ka it īpaši ir jānosaka, vai īpašuma pirkuma cena atbilst tirgus cenai, proti, vai cena ir tāda, kādu varētu iegūt pircējs normālos tirgus apstākļos. Šajā aspektā Komisijai ir

jāpiemēro princips par privātu ieguldītāju tirgus ekonomikā, lai noskaidrotu, vai iespējamā atbalsta saņēmēja samaksātā cena ir tāda, kuru varētu noteikt privāts investors, rikojoties parastos konkurences apstākļos. Parasti šī principa izmantošana prasa sniegt ļoti sarežģītu ekonomisku vērtējumu.

(sal. ar 47. un 48. punktu)

2. Uzņēmuma tirgus cena, kas parasti ir atkarīga no piedāvājuma un pieprasījuma, atbilst augstākajai cenai, ko privāts ieguldītājs, rikojoties normālas konkurences apstākļos, būtu maksājis par to. Ja valsts iestāde vēlas pārdot tai piederošu uzņēmumu un ja tā šajā nolūkā izmanto atklātu, pārskatāmu un beznosacījumu konkursa procedūru, var tikt pieņemts, ka tirgus cena atbilst visaugstākajai piedāvātajai cenai, ņemot vērā, ka ir jāpierāda, pirmkārt, ka šis piedāvājums ir saistošs un uzticams un, otrkārt, ka nav pamata ņemt vērā citus ekonomiskus faktoros, piemēram, starp piedāvājumiem pastāvošos ārpusbilances riskus, kā vien tirgus cenu. Tādējādi Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nolemjot, ka atbalsta elements ir vērtējams, ievērojot tirgus cenu, ko savukārt veido konkursa procedūrā ietvertie piedāvājumi. Šādos apstākļos Komisijai nevar pārnest, ka tā nav ņemusi vērā neatkarīgās ekspertīzes.

Patiesībā šādu ekspertīžu izmantošanai uzņēmuma tirgus cenas noteikšanai būtu jēga tikai tādā gadījumā, ja nebūtu bijusi rikota konkursa procedūra tā pārdošanai vai, iespējams, gadījumā, kad būtu konstatēts, ka riktā konkursa procedūra nav bijusi atklāta, pārskatāma un beznosacījumu. Šajā ziņā ir neapstrīdami, ka konkrēta uzņēmuma privatizācijas nolūkā riktā konkursa procedūrā saistoši un faktiski iesniegtie piedāvājumi principā labāk atspoguļo aptuveno minētā objekta tirgus vērtību nekā neatkarīgas ekspertīzes. Šādas ekspertīzes, neatkarīgi no to izstrādē izmantotajām metodēm un parametriem, būtībā ir balstītas uz prognozējošu izpēti, un tādējādi to rezultātā attiecīgā uzņēmuma tirgus vērtība tiek noteikta zemāka par to, kas izriet no atbilstoši noteikumiem riktā konkursa procedūrā faktiski un saistoši iesniegtajiem piedāvājumiem. Šo pašu iemeslu dēļ Komisijai nevar tikt pārņemts, ka tā nav uzskatījusi par vajadzīgu lūgt neatkarīgam ekspertam veikt *ex post* pētījumu, nedz arī, ka tā nav izpildījusi savu pienākumu rūpīgi un neitrāli pārbaudīt tai zināmos pasākumus.

Turklāt no privāta tirgus dalībnieka, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, aspekta subjektīvi iemesli vai stratēģiski apsvērumi, kurus ievēro pretendents, iesniedzot piedāvājumu par konkrētu summu, nav izšķiroši. Privāts tirgus dalībnieks, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos, principā izvēlētos piedāvājumu ar visaugstāko cenu neatkarīgi no iemesliem, kas rosinājuši potenciālos pircējus piedāvāt attiecīgās pirkuma cenas.

(sal. ar 69.–73. un 89. punktu)

3. Ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, lai noteiktu, vai īpašuma pārdošanai, ko valsts iestāde veic privātpersonai, ir valsts atbalsta raksturs, ir jāuzskata, ka pārdevējs, kas darbojas atbilstoši tirgus ekonomikas principiem, var izvēlēties zemākās cenas piedāvājumu, ja ir skaidrs, ka pārdot augstākās cenas piedāvātājam nav iespējams. Šajā ziņā pārdevējs tirgus ekonomikas apstākļos neizvēlētos pircēju, kurš, ļoti iespējams, nesāņemtu vajadzīgās atļaujas no kompetentajām iestādēm.

Tomēr nedz atļaujas procedūras nezināmais iznākums, nedz tās paredzamais ilgums nav pamats izslēgt pircēju no kandidātu vidus. Ja uzņēmums tiek nodots privatizācijas ietvaros, šādā gadījumā nav īpašas steigas, kas pamatotu uzņēmuma nodošanu citam pircējam, un nav pierādīts, ka atļaujas procedūras ilgums smagi apdraudētu privatizācijas iespējas.

(sal. ar 107., 132. un 133. punktu)

4. Lai konstatētu priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, ir jānošķir pienākumi, kas valstij ir jāuzņemas kā uzņēmumam, kurš veic saimniecisko darbību, no pienākumiem, kas tai var tikt noteikti kā valsts varas pārstāvei. Ja pārdošanas lēmuma ietvaros valsts rīkojas kā privāts tirgus dalībnieks tirgus ekonomikas apstākļos, tā darbojas, pamatojoties uz savām valsts varas pilnvarām, kad tā rīkojas kā iestāde, kas rūpīgi izvērtē kapitāldaļu iegādi un kapitāla palielinājumu finanšu sektora uzņēmumos.

Šādā gadījumā Komisija ir kļūdušies, atteikšanos piekrist, ka iespējami ilgākā atļaujas procedūra kompetentajā iestādē gadījumā, ja uzņēmums tiktu pārdots konkrētajam pretendētājam, varētu radīt šķērslī šim darījumam, pamatojoties ar risku izjaukt vienlīdzīgas attieksmes līdzsvaru pretendentu starpā. Pretruna pastāv starp, no vienas puses, valsts rīcības pārbaudi atbilstoši kritērijiem par privātu tirgus dalībnieku tirgus ekonomikas apstākļos un, no otras puses, tās pretnostatīšanu riskam pārkāpt nediskriminācijas principu dažādā atļaujas procedūras ilguma dēļ gadījumā, ja uzņēmums tiktu pārdots vienam pretendētājam vai, attiecīgi, otram pretendētājam.

(sal. ar 128.–130. punktu)

5. Veicot attiecīgā darījuma pārbaudi atbilstoši principam par privātu tirgus dalībnieku tirgus ekonomikas apstākļos, nevar tikt ņemts vērā likumā paredzētās garantijas režīms, kurš ietver valsts, tostarp reģionālo, iestāžu pienākumu iesaistīties kredītiestādes maksātspējas vai likvidācijas gadījumā un atbilstoši kuram kredītiestādes kreditoriem ir tiešas prasības pret garantētāju – valsts iestādi gadījumā, ja kredītiestāde atrastos maksātspējas vai likvidācijas situācijā un ja minētās kredītiestādes aktīvi nebūtu pietiekami, lai apmierinātu kreditorus.

Privāta tirgus dalībnieka principa piemērošanas ziņā svarīgi ir, vai attiecīgie pasākumi ir tādi, kurus varētu veikt privāts tirgus dalībnieks tirgus ekonomikas apstākļos, kurš ir iecerējis kādu laiku gūt peļņu. Turklāt neatkarīgi no kvalifikācijas, kādu varētu piedēvēt apstrīdētajām saistībām, pamatjautājums tomēr ir, vai šīs saistības ir tādas, kuras būtu uzņēmies privāts tirgus dalībnieks tirgus ekonomikas apstākļos. Tādējādi likumā paredzētās garantijas režīms ar iepriekš aprakstītajām īpašībām netiktu piemērots parastos tirgus apstākļos, un tādēļ tas nevar tikt ņemts vērā, izvērtējot valsts iestāžu rīcību atbilstoši principam par privātu ieguldītāju tirgus ekonomikas apstākļos.

(sal. ar 149., 157. un 158. punktu)